

Fra: Geir Øivind Borgen <g.o.borgen@nkvts.no>
Sendt: fredag 9. juni 2023 09:48
Til: Maria Egeland Thorsnes <Maria.Thorsnes@jd.dep.no>
Emne: RE: Referansegruppa for Voldtektsutvalget

Nedenfor er foreløpige innspill til voldtektsutvalget fra dinutvei.no, jf. møte 13. april. Beklager at dette kommer seint.

Innspillene er i hovedsak basert på henvendelser til dinutvei.no, de aller fleste via den anonyme svartjenesten vår.

Mange av dem som henvender seg er usikre på om det de har opplevd er voldtekt. Vi får jevnlig henvendelser, mest fra unge, men også godt voksne om dette.

En del av dem beskriver at noen de er i et forhold med (seksuelt eller som kjæreste/samboer/ektefelle) bare «tar for seg». Det kan være når de sover, men også ellers. I andre henvendelser beskrives voldtekt ved bruk av både trusler og vold, men likevel spørres det om det er voldtekt. I den andre enden av skalaen har vi dem som vurderer å anmelde, men som vi i dinutvei.no, ut fra hva innskriver forteller, heller oppfatter som en dårlig erfaring/opplevelse framfor et overgrep. Mange av sakene ligger mellom disse ytterpunktene. En vesentlig andel av dem som skriver til oss er usikre på i hvilken grad de selv ga uttrykk for hva de ville, og at de ikke snakket med den andre parten om lyster, behov og grenser.

Det synes derfor som det fortsatt er et betydelig behov for å styrke og systematisere undervisning til barn og unge om seksualitet, respekt og grenser, helst i form av konkrete og forpliktende læreplaner, samt å fortsette holdningsarbeidet rettet mot voksne. Særlig kan det være grunn til å gå inn på hva som er «innafor» i en relasjon.

Straffelovrådets forslag om et tydeligere krav til samtykke, er etter vår vurdering også et viktig skritt. Det kan aldri være tvil om at utøver har ansvaret for å respektere den andre og stoppe i tide. Likevel har vi grunn til å tro at en del av sakene vi får henvendelser om, hvor kommunikasjonen partene imellom har vært utydelig, i mange av tilfellene delvis grunnet ruspåvirkning, kunne fått et annet utfall om parten som i etterhånd følte seg krenket, tydeligere hadde kommunisert egne behov og grenser. Vi mener derfor undervisning, holdningsarbeid og juss også må vektlegge at begge (alle) parter kommuniserer egne behov.

I mange av henvendelsene til dinutvei.no ser vi også at mange møter på utfordringer både mht. tilgang på profesjonell psykisk helsehjelp og mht. tilgang på juridisk hjelp når plager, symptomer og behov melder seg lenge etter – ofte flere år etter – selve hendelsen, og det f.eks. blir vanskelig å stå i arbeid.

Lange ventelister både hos DPSer og avtalespesialister, står i veien for at de som har behov for profesjonell hjelp, får det når de trenger det. Tilbudet innenfor psykisk helsehjelp må styrkes.

Å få hjelp til å avklare spørsmål knyttet til anmeldelse, erstatning og foreldelse samt få hjelp til å søke erstatning er viktig og kan bidra i helingsprosessen, men krever juridisk kompetanse, og kostnadene forbundet med dette begrenser mange. Bistandsadvokatordningen og andre rettshjelpsordninger må styrkes.

En utfordring vi også ser er at tilgangen på hjelp i rimelig nærhet av bopel varierer. Statistikk antyder at hjelpetiltak som skal dekke større geografiske områder – kanskje ikke så overraskende – i større utstrekning brukes av dem som bor i nærområdet enn av dem som bor langt unna. Det er selvfølgelig

ikke mulig å bygge ut hjelpeordninger med døgnbetjente enheter på enhver lokasjon. Et alternativ er at tiltak/tilbud som omfatter satellitt-virksomhet, ambulerende team eller tilsvarende stimuleres og bygges ut. Man kan for eksempel tenke seg at rettsmedisinsk prøvetaking og undersøkelse av voldtektsofre i mye større utstrekning enn i dag kan skje ved at et team rykker ut framfor at den utsatte – i en allerede belastet situasjon – må reise i timer og døgn for å få en forsvarlig rettsmedisinsk undersøkelse.

Mvh
Geir Borgen